

Prohlížeče, vyhledávače, e-mail, viry, červy a trojské koně. Nejznámější viry a jejich dopad!

Prohlížeč

Prohlížeč je softwarový program, jehož prostřednictvím se pohybujeme v prostředí sítě internet.

Nejznámější prohlížeče a jejich hodnocení

- Mozilla Nightbuild 100 %
- K-Meleon 100 %
- Goovey 2.0 100 %
- Mozilla 93 %
- MS Internet Explorer 6.x 63 %
- MS Internet Explorer 5.x 40 %

Vyhledávače

Mezi nejpoužívanější zahraniční vyhledávače patří Google, který se podílí na celkovém počtu vyhledávání 35 %, Yahoo! s 28 %, AOL Search s 16 % a MSN s 15 %. Pro srovnání např. AltaVista se podílí „pouhými“ 0.9 %. Výsledky jsou získány sledováním chování 1,5 milionu anglicky hovořících uživatelů po celém světě.

Mezi nejpoužívanější a nejznámější vyhledávače v ČR patří největší Seznam, který pracuje s Googlem. Centrum má vlastní systém Morfeo a Atlas využívá český vyhledávací stroj Jyxo.

Google

S trochou nadsázky by se dalo říci, že se svět vyhledávačů se dělí na dobu před Googlem a po Googlu. Tento vyhledávací systém vznikl v roce 1998 jako dílko dvou stanfordských studentů. Jeho denní provoz se na konci prvního roku provozu pohyboval kolem 10 000 dotazů. O rok později to již bylo 3 000 000 požadavků denně a v současné době je provoz vyšší než 200 000 000 dotazů/den.

Existuje mnoho důvodů, proč si lidé a vzápětí i firmy tento fulltextový vyhledávací stroj oblíbili. Jedním z nich je až neuvěřitelně velké množství dokumentů, se kterými systém pracuje. V současné době se jejich počet blíží 3 308 000 000. Dalším z důvodů jednoduchost ovládání, nezaostává ani v hlavní funkci, tj. schopnostech vyhledat požadovanou informaci a posoudit její relevantnost. O tom, že je Google úspěšný, svědčí i to, že v anglicky mluvících zemích se vžilo sloveso „to google“ pro vyhledávání. I v ČR se můžete setkat s výrazem „vygooglovat informaci“.

Google nabízí zhruba 15 dalších služeb, z nichž jsou ale některé ve zkušebním provozu. Mezi ty nejzajímavější rozhodně patří možnost nechat si strojově přeložit cizojazyčnou stránku do angličtiny. Dále zaujme nabídka prohlízet si aktuální zpravodajství ze zhruba 4 500 zpravodajských webů nebo služba, kde na položený dotaz za poplatek odpoví odborníci k tomu určení. V testovací fázi je zase nástroj s názvem Froogle, který umožňuje vyhledávat v nabídce produktů různých obchodů a porovnávat jejich ceny. Zároveň má uživatel šanci přečíst si například recenzi zobrazeného produktu.

E-mail

Navzdory světovému trendu omezování bezplatné nabídky zřejmě zůstanou české e-maily zdarma. Poskytovatelé takzvaných freemailů upravují své služby tak, aby přilákali nové

uživatelé. Není problém odesílat e-maily s barevným pozadím, různou velikostí písma ani se díky antispamovým filtrům chránit před nevyžádanou reklamní poštou.

Rozšířené služby jsou většinou zdarma. Kromě služeb skupiny Volny.cz a Post.cz, kde se antivirus, antispam a zvětšení schránky již několik měsíců prodává. Rozšířené služby jsou většinou zdarma. Kromě služeb skupiny Volny.cz a Post.cz, kde se antivirus, antispam a zvětšení schránky již několik měsíců prodává.

Prováděné změny ale zadarmo nejsou a někdo je zaplatit musí. Provozovatelé freemailů doufají, že to budou inzerenti. Seznam.cz a teď již i Centrum.cz přidaly po nové reklamní složce, kam bez vlivu příjemce chodí pravidelně reklamní sdělení mobilních operátorů. Reklama se také zobrazuje v zápatí každého odeslaného e-mailu - a těch jsou celkem měsíčně desítky milionů. Není však jisté, zda inzerenti uživí všechny služby tohoto typu na českém internetu.

Co nabízí české e-maily „zdarma“!

email.seznam.cz

Má e-mailovou schránku o velikosti 20 MB, která lze rozšířit od září 2003 za poplatek 30 – 60 Kč ročně o 5 - 10 MB. Navýšení paměťové kapacity využilo od září 2003 zhruba 8 tisíc lidí. V porovnání s dvěma miliony aktivních účtů, které Seznam.cz spravuje, jde opravdu o zlomek. Zdarma nabízí antivirovou i antispamovou ochranu.

mail.centrum.cz

Schránka lze zvětšit přes bonusové body z 25 MB na 50 MB. Obsahuje filtry proti nevyžádané poště - spamu. Možné je odeslat až deset příloh k zprávě. Jednoduchá archivace starých zpráv.

Viry

Počítačový vir je program či část programového kódu, schopný sebereprodukce bez vědomí uživatele. Jinými slovy: Vir je počítačový program, který se prostě šíří, aniž by o tom člověk sedící za počítačem věděl. Virus může do počítače přicestovat disketou, ze sítě, z CD/DVD. Způsobit paniku, vydělat peníze a poškodit velké počítačové firmy. To jsou hlavní cíle programátorů, kteří vytvářejí viry. (týká se i červů....)

Červi

Šíří se e-mailem jako spustitelný soubor v příloze. Pokud dojde ke spuštění takového programu virus se většinou natrvalo usadí v PC uživatele, začne vyhledávat co možná největší množství dalších e-mailových adres a na ně pak odešle hromadně svoji kopii. Šíření je postaveno na zneužívání konkrétních bezpečnostních děr operačního systému.

Trojští koně

Mimo běžných počítačových virů existují ještě tzv. **trojští koně** - programy, které na rozdíl od virů nemají schopnost reprodukce, nemohou se samy šířit. Trojského koně si většinou do počítače zanesete sami spolu s jinými programy. Jeho nositelem je jiný program, ke kterému je “přilepen” i “trojský kůň”. Tento program pak pochopitelně poskytnete dál a přispějete právě k šíření “trojana”. Až Vám tento najednou smaže data na pevném disku. Nebo je zašifruje.

Nejlepší ochrana proti virům

Mít nainstalovaný a aktualizovaný antivirový systém a firewall asi můžeme považovat za naprostou samozřejmost. Kromě toho je nutné pečovat o operační systém počítače a instalovat "bezpečnostní záplaty", které Microsoft pravidelně vydává. Důležité je i bezpečné chování, prevence a obezřetnost při práci s elektronickou poštou.

Nejpříťažlivějším cílem virů jsou jednoznačně Windows - jsou téměř všude, takže pro šíření viru představují ideální "životní prostředí". Na světě nyní existuje necelá stovka tisíc virů, trojských koní a dalších škodlivostí. Tyto dle odborníků a statistiků způsobují ročně škody okolo 15 až 20 miliard dolarů ročně. Jedná se o náklady na odstranění virů či obnovu dat nebo zvýšený provoz na sítích. Zatímco v roce 2000 byl virus v každém osmistém e-mailu, v roce 2001 již v každém pětistém a loni v každém třístém.

Nejjednodušší a nejpoužívanější ochranou proti virům jsou antiviry. V ČR používá antivirové programy zhruba 75 procent firem a 50 procent domácností.

Návrhy odborníků na řešení virové problematiky

Úvahy odborníků se točí kolem vytvoření přísných pravidel provozu ve veřejných sítích. Možností je buď postupnými kroky upravovat stávající prostředí nebo realizovat zcela novou síť, již od počátku pracující podle bezpečnostních pravidel.

Nejznámějšími a nejvíce rozšířenými viry v roce 2003 byly:

Červ SQLSlammer

Koncem ledna 2003 se objevil vlastně druhý červ - **SQLSlammer**, který se významněji zapsal do historie Internetu. Tím prvním byl Morrisův, který "řádl" koncem osmdesátých let na "síti", ze které se později vyklubala celosvětová síť Internet.

SQLSlammer se šíří v podobě síťových paketů, takže běžný uživatel s ním nepříjde do přímého kontaktu (nepříjde mu e-mailem, ani na céděčku). Na ochranu tak nestačí ani běžný antivirový systém, k ochraně je potřeba speciálního programu, tzv. firewallu.

Virus Win32/BugBear.B

Objevil se v ranních hodinách 5.6.2003 a už odpoledne stejného dne způsobil celosvětovou epidemii ! Virus **Win32/BugBear.B** se pochopitelně šířil elektronickou poštou a byl zajímavý tím, že text v těle e-mailu byl vždycky odněkud ukraden. Pokud se viru podařilo ukrást (třeba z dokumentů uživatele) zrovna kus smysluplného textu, pak u adresáta vyzněl zcela logicky a ten s radostí spustil i přiložený soubor - ve skutečnosti virus Win32/Bugbear.B.

Červ Lovsan / Blaster

Pronikl zcela jistě ke všem uživatelům této planety, kteří jsou připojeni k Internetu a u nichž je to technicky možné. Úspěšný byl tam, kde byl používán OS Windows 2000/XP bez pravidelné instalace bezpečnostních záplat. Uvedený červ se objevil 11.8.2003 v odpoledních hodinách, kdy byly pozvolna hlášeny anomálie v podobě restartujících se Windows s minutovým odpočtem.

V roce 2004 se objevili tyto „viry“:

Bagle

Elektronickou poštou se začal počátkem ledna rychle šířit nový červ, který napadl během 24 hodin přes 80.000 počítačů ve 104 zemích včetně ČR. Vir napadá operační systém Windows. Nakažený email má falšovanou adresu odesílatele a v předmětu je napsáno: "Hi". Virus se ukrývá v příloze mailu, která má náhodné jméno s příponou .exe a velikost kolem 15 kB.

MyDoom

Tento týden se museli také navíc vypořádat s novou vlnou nebezpečného viru MyDoom. Ten se po napadení počítače samovolně rozešle na další e-mailové adresy a zahlcuje internet. "Za hodinu lidé odesílají kolem 200 tisíc e-mailů, až 50 tisíc je z toho zavirovaných. Za pět dnů zamořily dvě mutace počítačového viru MyDoom celý svět a způsobily škody za miliardy dolarů. Některou z verzí viru obsahovala v době vrcholící epidemie každá třetí elektronická zpráva na světě. Jednalo se o nejhorší a nejrychlejší virovou nákazu, která kdy zasáhla světovou počítačovou síť. Šíření spamu je jedním z cílů viru MyDoom. Jeho hlavním účelem jsou však útoky na internetové stránky firem SCO (u verze MyDoom.A) a Microsoft (verze MyDoom.B).